

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра всесвітньої історії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія світової цивілізації

Освітня програма «Політологія»

Спеціальність 052 Політологія

Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Історія світової цивілізації
Викладач (-і)	доктор історичних наук, професор Жерноклеєв Олег Станіславович
Контактний телефон викладача	050-229 0006 (Viber)
Е-mail викладача	oleh.zhernokleiev@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	денна, заочна, дистанційна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Щочетверга, 14.00–15.00
2. Анотація до курсу	
<p>Дисципліна “Історія світової цивілізації” має на меті ознайомити студентів з поняттям “цивілізація” – надзвичайно глибоким, розмаїтим і багатоаспектним. То що ж таке цивілізація? По суті це велика людська спільнота зі стійкими особливостями соціально-політичної організації, матеріальної і духовної культури, спільністю духовних цінностей та світогляду, або ж це певна стадія, рівень суспільного розвитку, досягнутий суспільством у конкретну історичну добу.</p> <p>Єдиного та загальноприйнятого визначення поняття не існує, а різні дослідники тлумачать термін “цивілізація” по-різному: так, Освальд Шпенглер свого часу протиставляв цивілізацію культурі, натомість деякі інші науковці вважають ці поняття синонімами. Історія людства – це історія найрізноманітніших цивілізацій. Освічена людина повинна володіти знаннями щодо їхніх характерних рис.</p> <p>Хронологічні межі курсу – від початку людської історії до XXI ст.</p> <p>Програма побудована за хронологічно-проблемним принципом і охоплює різні типи цивілізацій та різні періоди світової історії.</p>	
3. Мета й цілі курсу	
<p><i>Мета:</i> сформувати у студентів уявлення про найбільш суттєві моменти становлення та розвитку світових цивілізацій, їхніх суспільних структур, соціальних і політичних інститутів, базових цінностей, культурної та ментальної специфіки, а також про найвидатніші досягнення на кожному етапі поступу всесвітньої історії. Показати єдність та різноманітність культур світу.</p> <p><i>Завдання:</i> предметне вивчення історичного та соціокультурного розвитку людства в його цивілізаційних та етнонаціональних формах; обґрунтувати поняття цивілізаційної системи як самодостатньої та відносно автономної історичної реалії надетнічного масштабу.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>(С2) – здатність і готовність аналізувати та моделювати стан та розвиток політичної сфери суспільства.</p> <p>(С6) – здатність розуміти суспільні процеси і впливати на них; здатність ефективно проводити діяльність або виконувати певні функції, забезпечувати розв’язання проблем і досягнення позитивних результатів у галузі політології; адекватне розуміння того, як функціонує суспільство, сприйняття власної ролі й ролі інших людей у цьому процесі; наявність внутрішньої мотивації, здібностей і відповідної кваліфікації для діяльності в галузі політології.</p>	

(C8) – здатність побудувати ефективну систему інформаційних ресурсів, необхідну для формування інформаційно-правової основи прийняття управлінських рішень у сфері політології; здатність аналізувати актуальні проблеми сучасної трансформації політичних процесів, формування умінь на основі отриманої інформації формулювати комплексні аналітичні висновки; здатність інтерпретувати, систематизувати, критично оцінювати і використовувати отриману інформацію в контексті управлінського завдання або проблеми, що вирішується.

D1 Здатність аналізувати тенденції політичного розвитку сучасної цивілізації (C2, C8)

D10 Здатність використовувати сучасні програмні засоби (C6)

D11 Уміння готувати навчально-методичні розробки (C8)

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	денна – 16 / заочна –
семінарські заняття / практичні / лабораторні	14 /
самостійна робота	60 /

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	052 Політологія	3	вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завда ння, год	Вага оцін ки	Термі н вико нанн я
Тема 1. Вступ до курсу. Цивілізація як суспільно- історичне явище. Теорії Цивілізацій Поняття цивілізації, його формування та еволюція. Сутність цивілізаційного підходу до пізнання історії людства. Фази розвитку цивілізацій. Структура цивілізацій. Типологія цивілізацій. Світові й локальні цивілізації.	Лекція (2 год.)	[1; 13; 18; 23; 27]			
Тема 2. Передісторія людського суспільства. Передісторія людського суспільства. Проблема походження людини. Формування Homo sapiens. Розвиток мислення, спілкування, накопичення знань і досвіду. Спосіб життя первісних людей, їхній духовний світ. Виникнення приватної власності. Матріархат і патріархат.	Самості- йна робота	[14; 18; 24]			
Тема 3. Месопотамська, шумерська, вавилонська, єгипетська цивілізації Месопотамська цивілізація. Стародавні культури Межиріччя. Шумерська цивілізація Урукська культура. Винахід писемності. Виникнення	Семінар (2 год.)	[5; 9; 18; 24; 27]			

міст-держав. Досягнення, релігія Шумера. Вавилонська цивілізація Закони Хаммурапі. Цивілізація халдейського Вавилона. Єгипетська цивілізація					
Тема 4. Цивілізації Східного Середземномор'я Фінікійська цивілізація. Стародавня Сирія. Стародавня Палестина	Семинар (2 год.)	[5; 9; 18; 24; 27]			
Тема 5. Індійська цивілізація Природні умови та клімат Індостану. Етнічні й мовні характеристики Індії. Основні досягнення давньоіндійської цивілізації. Релігія в духовному житті індійців. Ведизм. Буддизм. Джайнізм. Індуїзм. Махабхарата і Рамаєна. Община та варно-кастова система. Архітектура й мистецтво. Досягнення в царині математики, медицини, астрономії. Аюрведа.	Лекція (2 год.)	[5; 9; 14; 18; 20; 21]			
Тема 6. Китайська цивілізація Природно-географічні умови, господарство. Еволюція політичної системи. Конфуціанство, даосизм. Найвидатніші досягнення: писемність, винахід паперу, державотворення, поезія, релігія, філософія, мистецтво. Знання китайців: основи статистики, математики, календар, медицина. Виробництво шовку, кераміка. Сім'я, традиції, повсякдення.	Лекція (2 год.)	[4; 5; 9; 11; 14; 20; 21; 24]			
Тема 7. Давньогрецька і Давньоримська цивілізації Історія Давньої Греції. Олімпійський пантеон. Гомер: Іліада і Одиссея. Давньогрецький поліс: Афіни і Спарта. Греко- перські війни. Афіни доби Перикла: школа Еллади. Завоювання А.Македонського: еллінізм. Давньоримська цивілізація: вплив Греції. Римська імперія. Культурний спадок античності.	Семинар (2 год.)	[10; 14; 18; 23; 24]			
Тема 8. Візантійська та арабська ісламська цивілізації Формування візантійської держав- ності. Константинополь. Специфіка аграрного устрою та політичної системи. Симфонія держави та церкви. Юстиніан I. Кодекс цивільного права. Культура пізньої Візантії. Ісихазм. Виникнення ісламу. Мухаммед. Мекка - релігійний центр мусульман. Коран, походження, структура тексту. Сунна. Хадіси. Етика ісламу. Арабський халіфат.	Лекція (4 год.)	[2; 3; 9; 10; 12; 26]			

Суніти, шиїти, хариджити. Взаємодія арабської і європейської культур.					
Тема 9. Західноєвропейська середньовічна цивілізація Падіння Західної Римської імперії - межа між античністю та Середньовіччям. Становлення феодалізму. Васально-ленна система. Теоцентризм Середньовіччя: християнізація Європи. Теологія і схоластика: проблема віри і знання. Середньовічне мистецтво: романський стиль і готика. Готичний собор. Наука, освіта, культура Середньовічної Європи.	Семінар (2 год.)	[6; 7; 8; 10; 12; 15; 16; 17]			
Тема 10. Європа XVI–XVIII ст. Передіндустріальна цивілізація. Просвітництво Вступ Європи до Нового часу: особливості переходу від феодалізму до індустріального суспільства. Секуляризація культури. Нова система уявлень про призначення людини. Великі географічні відкриття. Протестантизм і протестантська етика. Формування нової картини світу: наукова революція XVII ст. Абсолютизм як соціально-політична система перед індустріальною цивілізацією. Секуляризація суспільної думки. Французьке Просвітництво	Семінар (2 год.)	[2; 4; 10; 23; 24]			
Тема 11. Доба індустріальної цивілізації Від аграрної до індустріальної економіки. Промисловий переворот: від мануфактури до фабричного виробництва. Урбанізація. Модернізація суспільства. Розвиток соціальної інфраструктури та засобів комунікації. Вікторіанська доба в Англії. Англійська колоніальна імперія. Громадянська війна в США. Об'єднання Німеччини та Італії. Вплив світових воєн на формування сучасного світу та системи міжнародних відносин.	Лекція (2 год.) Семінар (2 год.)	[2; 4; 10; 23; 24; 25]			
Тема 12. Постіндустріальна цивілізація Науково-технічна революція (НТР). Зміна соціальної структури суспільства: зростання міського населення. Зміна способу життя. Розширення сфер інформації та послуг. Негативні наслідки НТР. Суспільство споживання. Глобалізація та проблеми сучасності: екологія, демографія, міграції та ін.	Лекція (4 год.) Семінар (2 год.)	[2; 14; 18; 22; 23; 25; 27]			

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу

100-бальна

Контроль знань і умінь студентів здійснюється шляхом обговорення й оцінювання виступів і рефератів на семінарських заняттях, проведення письмових контрольних робіт за підсумками вивчення матеріалу першого та другого змістових модулів, співбесід і перевірки конспектів у ході відпрацювання студентами пропущених занять і отриманих негативних оцінок.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Вимоги до письмової роботи

Семінарські заняття

Загальні критерії оцінювання:

“*відмінно*” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, уміння приймати необхідні рішення в нестандартних ситуаціях, вільне володіння науковими термінами, аналізує причинно-наслідкові зв'язки;

“*добре*” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його щодо конкретно поставлених завдань, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності;

“*задовільно*” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє інтегровано застосувати набуті знання для аналізу конкретних ситуацій, нечітко, а інколи й

	невірно формулює основні теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Умови допуску до підсумкового контролю	Наявність результатів поточного контролю знань – позитивних оцінок за семінарські заняття та контрольну роботу, опрацювання питань для самостійної роботи, індивідуального завдання, хоча б мінімальна позитивна підсумкова оцінка за працю впродовж семестру (25 б.)

7. Політика курсу

Підхід до навчання студентоцентризований, стиль спілкування та взаємодії – демократичний.

Вітається й заохочується активна увага під час роботи в аудиторії, творча співучасть у здобутті знань, готовність до обговорення питань, що розглядаються, як результат самостійного опрацювання рекомендованих першоджерел і літератури та самостійного пошуку інформації в мережі Інтернет. Запитання, що виникають, можливі як у ході заняття, так і в кінці, коли виділяється час для обговорення, а також на консультаціях, під час яких здійснюється й відпрацювання пропущених занять і невиконаних видів робіт.

Усіх форм навчальної співпраці стосуються вимоги Положення про запобігання плагіату та інших видів академічної нечесності у навчальній та науково-дослідній роботі студентів ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» та Кодексу честі ПНУ, яким визначаються норми поведінки студентів і працівників університету:

<https://pnu.edu.ua/%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%B7%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D1%96%D0%B0%D1%82%D1%83/>

Для оперативної комунікації та обміну інформацією створюємо власну групу в месенджері Viber або в одній із соціальних мереж (за бажанням студентів).

Усі основні матеріали з курсу є доступні в системі дистанційного навчання університету.

8. Рекомендована література

1. Андрущенко Т. Типологія цивілізацій: класичний і модернізаційний підходи - <http://social-science.com.ua/article/722> (21.09.2018, 15.48).
2. Арон, Р. Мир і війна між націями. К., 2000.
3. Балух В.О. Візантиністика. Чернівці, 2006
4. Бродель, Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм, XV-XVIII ст.: У 3 т. К., 1997-1999.
5. Васильев Л. С. История религий Востока. М., 1988, 2005.
6. Дюбі, Ж. Доба соборів. Мистецтво та суспільство 980–1420 років. К., 2003.
7. Історія західноєвропейського середньовіччя. Хрестоматія / Упорядник М.О. Рудь. К., 2005
8. Історія середніх віків / За ред. В.Балуха. Чернівці, 2007. Т.1-2.
9. История Востока: В 6 т. / Алаев Л.Б., Ашрафян К.З. и др. М., 1995-2005.
10. История Европы: В 8 т. М., Т. 1-5. 1988-2000.
11. Малявин В. Китайская цивилизация. М., 2001.

12. *Medium aevum. Середні віки* / За ред. Л. Войтовича. Львів, 2010.
13. *Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. Навч. посіб.* / В.М.Литвин, В.І.Гусєв, А.Г.Слюсаренко та ін. К., 2002.
14. Левчук Л.Т. (кер.авт.кол.) та ін. *Історія світової культури*. К.: Либідь, 1999.
15. Ле Гофф, Ж. *Цивілізація середньовікового Запада*. М., 1992.
16. Ле Гофф, Ж. *Середньовічна уява Есеї*. Львів, 2007.
17. Лінч, Д.Г. *Середньовічна церква: коротка історія*. К., 1994.
18. Павленко Ю. *Історія світової цивілізації. Соціокультурний розвиток людства*. К., 2000.
19. Пустовіт О.В. *Навчальна програма дисципліни «Історія світових цивілізацій» (для бакалаврів)*. К., 2006.
20. Рубель В. *Історія Середньовічного Сходу: Підручник*. К.: Либідь, 2002.
21. Рубель В. *Історія Середньовічного Сходу: Тематична хрестоматія*. К.: Либідь, 2000.
22. Рюс, Ж. *Поступ сучасних ідей. Панорама новітньої науки / Пер. з фр.* К., 1998.
23. Сич О.І. *Цивілізації в історії людства: конспект лекцій*. Чернівці, 2009.
24. Тойнбі А. *Дослідження історії*. К., 1995.
25. Хантингтон, С. *Столкновение цивилизаций*. М.: АСТ, 2003.
26. Хвостова К.В. *Византийская цивилизация. Вопросы истории*. 1995. № 9.
27. *Цивилизационная структура современного мира: В 3-х т. Т. 2. Макрохристианский мир в эпоху глобализации* / Ю. М. Пахомов, Ю. В. Павленко и др. К.: Наукова думка. 2007.

Викладач _____